

Nr 153.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1918 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående engångskostnader för försvaret.

(1:a avd.)

I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under rubrik »Engångskostnader för försvaret» föreslagit riksdagen

dels att utav det av 1914 års senare riksdag till bestridande av kostnader för övning vid armén av årsklassen 1914 yngre beviljade anslaget, 11,098,186 kronor, för 1919 anvisa 107,756 kronor;

att för anskaffande av intendenturmateriel för år 1919 bevilja ett anslag av 875,000 kronor;

att för anskaffande av artillerimateriel för år 1919 bevilja ett anslag av 100,000 kronor;

att för bestridande av uppkommande merkostnader för anskaffande av viss ingenjörmateriel för år 1919 bevilja ett anslag av 580,000 kronor;

att för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa arbeten å Bodens fästning för år 1919 bevilja ett anslag av 359,000 kronor;

att bestämma, att samtliga här omnämnda belopp, vilka såsom engångskostnader för lantförsvaret anvisas och beviljas för år 1919, skola i rikstaten uppföras såsom ett gemensamt reservationsanslag;

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 6 saml. 70 häft. (Nr 153—154.) 1

dels att till nyanläggningar och nyanskaffningar för stärkande av det fasta kustförsvaret, med undantag av Fårösunds fästning, av det beviljade anslaget av 13,748,690 kronor för år 1919 anvisa ett belopp av 2,748,690 kronor;

att till anskaffning av artilleriammunition för kustfästningarna för år 1919 bevilja ett anslag av 500,000 kronor;

att bestämma, att här sist omnämnda två belopp, vilka anvisas och beviljas såsom engångskostnader för sjöförsvaret för år 1919, skola i rikstaten uppföras såsom ett gemensamt reservationsanslag;

dels ock att medgiva, att för täckande av ifrågavarande utgifter må av statsverkets värnsskattfond tagas i anspråk ett belopp av 5,270,446 kronor.

Beträffande den i ärendet lämnade utredningen får utskottet hänvisa till de vid statsverkspropositionen under ovannämnda rubrik fogade statsrådsprotokollen över finansärenden samt lant- och sjöförsvärsärenden den 14 januari 1918.

*Utskottets
yttrande.*

De av 1914 års senare riksdag beräknade engångskostnaderna för lantförsvärets ordnande belöpte sig till följande belopp, nämligen:

för årsklassen 1914 yngre	kronor 11,098,186: —
» intendenturmateriel	» 21,827,310: —
» artillerimateriel	» 18,632,600: —
» ingenjörmateriel	» 3,515,142: —
» sjukvårds- och veterinärmateriel	» 650,000: —
» fasta försvaret	» 2,272,000: —

Summa kronor 57,995,238: —

Enligt den för riksdagen framlagda planen för engångskostnadernas bestridande skulle dessa till huvudsaklig del utgå av värnsskattemedel och till en mindre del av medel under riksstatens fjärde huvudtitel. Sålunda beräknades, att av lantförsvärets till i runt tal 58,000,000 kronor uppgående engångskostnader 1,020,000 kronor skulle utgå av medel under riksstatens fjärde huvudtitel för år 1915, ävensom att ett belopp av sammanlagt 5,800,000 kronor skulle komma att under åren 1916—1922 bliva å nämnda huvudtitel disponibelt för nyanskaffningar. Återstoden skulle utgå av värnsskattemedel.

Av de sålunda beräknade engångskostnaderna har riksdagen hittills anvisat

för årsklassen 1914 yngre	kronor	10,396,794: —
» intendenturmateriel	»	18,327,310: —
» artillerimateriel	»	16,232,600: —
» ingenjörmateriel	»	3,515,142: —
» sjukvårds- och veterinärmateriel	»	650,000: —
» fasta försvaret	»	2,272,000: —
Summa kronor		51,393,846: —

Till anvisning återstå alltså (57,995,238—51,393,846 =) 6,601,392 kronor.

Detta belopp fördelar sig sålunda

för årsklassen 1914 yngre	kronor	701,392: —
» intendenturmateriel	»	3,500,000: —
» artillerimateriel	»	2,400,000: —
Summa kronor		6,601,392: —

Av de hittills anvisade medlen hava i enlighet med den för 1914 års senare riksdag framlagda planen 1,020,000 kronor upptagits under riksstatens fjärde huvudtitel för år 1915. Återstoden eller (51,393,846—1,020,000 =) 50,373,846 kronor hava utgått av värnskattemedel.

Av de till anvisning återstående 6,601,392 kronor äro 801,392 kronor avsedda att utgå av värnskattemedel, därav 701,392 kronor för övning av årsklassen 1914 yngre och 100,000 kronor för artillerimateriel. Återstoden eller (6,601,392—801,392 =) 5,800,000 kronor, därav 3,500,000 kronor för intendenturmateriel och 2,300,000 kronor för artillerimateriel, har såsom förut nämnts, beräknats under åren 1916—1922 bliva å fjärde huvudtiteln disponibel för nyanskaffningar. Därav har emellertid ännu icke någon del blivit under huvudtiteln beräknad.

Kungl. Maj:t har nu för år 1919 begärt anvisande av följande belopp:

för årsklassen 1914 yngre	kronor	107,756: —
» intendenturmateriel	»	875,000: —
» artillerimateriel	»	100,000: —
» ökade kostnader för ingenjörmateriel	»	580,000: —
» ökade kostnader för Bodens fästning	»	359,000: —
Summa kronor		2,021,756: —

De tvenne sistnämnda posterna hava ansetts erforderliga på grund av de genom kristiden stegrade material- och arbetsprisen.

Enligt 1914 års beräkningar skulle allenast de för övning av årsklassen 1914, yngre, och för artillerimateriel avsedda beloppen utgå av värnskattemedel. Emellertid har det visat sig, att även återstående delen av det nu äskade beloppet eller 1,814,000 kronor kan bestridas av ifrågasvarande medel.

Värnskatten beräknades nämligen av 1914 års senare riksdag inbringa ett nettobelopp av i runt tal 75,300,000 kronor. Redan vid en år 1915 företagen undersökning visade det sig emellertid, att denna summa komme att väsentligt överskridas. Överskottet beräknades då till 11,525,000 kronor. Vid en under år 1916 verkställd förnyad undersökning uppskattades överskottet till omkring 13,000,000. Värnskattens nettobelopp skulle alltså komma att uppgå till i runt tal 88,000,000 kronor.

Av de utav 1914 års senare riksdag beräknade engångskostnaderna för försvarsväsendets ordnande hava hittills å värnskattefonden anvisats

för lantförsvaret	kronor 50,373,846: —
» sjöförsvaret	» 21,770,500: —
<hr/>	
eller tillhopa kronor 72,144,346: —	

Av samma kostnader återstå att å fonden anvisa under år 1919 och följande år

för lantförsvaret	kronor 801,392: —
» sjöförsvaret	» 2,748,690: —
<hr/>	
eller tillhopa kronor 3,550,082: —	

De anvisningar å värnskattefonden, som enligt 1914 års plan hittills blivit gjorda eller äro avsedda att göras, uppgå alltså till sammanlagt (72,144,346 + 3,550,082 =) 75,694,428 kronor.

Med anledning därav, att värnskattens nettobelopp komme att så väsentligt överstiga det beräknade, har riksdagen gjort vissa anvisningar å värnskattefonden utöver de av 1914 års senare riksdag beräknade. Sålunda anvisade 1915 års riksdag för anskaffande av viss intendentur, artilleri- och ingenjörmateriel åt armén tillhopa 6,700,000 kronor och 1917 års riksdag för bestridande av vissa kostnadsökningar för fartygsmateriel m. m. ävensom för tillgodoseende av vissa andra marinens behov sammanlagt 4,329,700 kronor. Dessa extra anvisningar å värnskattefonden utgöra tillhopa 11,029,700 kronor.

Å värnskattefonden hava således anvisats eller beräknats skola anvisas sammanlagt ($75,694,428 + 11,029,700 =$) 86,724,128 kronor.

Enligt en av statskontoret lämnad uppgift har under åren 1915—1917, i värnskatt influtit sammanlagt 89,182,444 kronor 76 öre.

Å värnskattefonden förefinnes alltså en odisponerad behållning av ($89,182,444: 76 - 86,724,128 =$) 2,458,316 kronor 76 öre. Fonden lämnar således tillgång till bestridande jämväl av ovannämnda för anskaffande av intendenturmateriel och för bestridande av uppkommande merkostnader för ingenjörmateriel och vissa arbeten å Bodens fästning beräknade belopp, tillhopa 1,814,000 kronor.

Dessutom lämnar fonden tillgång till bestridande för marinen av vissa kostnader å 500,000 kronor. Av värnskattemedel kommer alltså att återstå ett odisponerat belopp av i runt tal ($2,458,316 - 2,314,000 =$) 144,316 kronor, vilket belopp avsetts för mötande av eventuella skatte-restitutioner.

Vad Kungl. Maj:t i fråga om lantförsvaret föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

De år 1914 för *marinens del* beräknade engångskostnaderna utgjorde 24,195,890 kronor. Häri ingick ett belopp av 13,748,690 kronor till nyanläggningar och nyanskaffningar för det fasta kustförsvaret, av vilket belopp återstå att anvisa 2,748,690 kronor i enlighet med den fastställda planen.

Därjämte har ett belopp av 500,000 kronor, utöver vad som ingår i de ursprungligen beräknade kostnaderna, äskats för anskaffning av viss artilleriammunition för kustfästningarna. Sistnämnda belopp skulle utgå av den odisponerade behållningen å värnskattemedlen.

Kungl. Maj:ts förslag har, vad marinen vidkommer, icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer, att riksdagen må

- I. a) utav det av 1914 års senare riksdag till bestridande av kostnader för övning vid armén av årsklassen 1914 yngre beviljade anslaget, 11,098,186 kronor, för år 1919 anvisa 107,756 kronor,
- b) för anskaffande av intendenturmateriel för år 1919 bevilja ett anslag av 875,000 kronor,
- c) för anskaffande av artillerimateriel för år 1919 bevilja ett anslag av 100,000 kronor,

- d) för bestridande av uppkommande merkostnader för anskaffande av viss ingenjörmateriel för år 1919 bevilja ett anslag av 580,000 kronor,
  - e) för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa arbeten å Bodens fästning för år 1919 bevilja ett anslag av 359,000 kronor,
  - f) bestämma, att samtliga här omnämnda belopp, vilka såsom engångskostnader för lantförsvaret anvisas och beviljas för år 1919, skola i riksstaten uppföras såsom ett gemensamt reservationsanslag;
- II. a) till nyanläggningar och nyanskaffningar för stärkande av det fasta kustförsvaret, med undantag av Fårösunds fästning, av det beviljade anslaget av 13,748,690 kronor för år 1919 anvisa ett belopp av 2,748,690 kronor,
- b) till anskaffning av artilleriammunition för kustfästningarna för år 1919 bevilja ett anslag av 500,000 kronor,
- c) bestämma, att här sist omnämnda två belopp, vilka anvisas och beviljas såsom engångskostnader för sjöförsvaret för år 1919, skola i riksstaten uppföras såsom ett gemensamt reservationsanslag;
- III. medgiva, att för täckande av ifrågavarande utgifter må av statsverkets värnskattfond tagas i anspråk ett belopp av 5,270,446 kronor.

Stockholm den 22 maj 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, O. M. Strömberg, J. Nilsson, H. F. Lamm, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. C. Lindblad, J. L. Widdell, A. Pers*, greve *N. F. Posse* och *G. Boman* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *H. Andersson* i Skivarp, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *C. Persson* i Stallerhult, *O. H:son Waldén, G. Odqvist, J. A. Ingvarson, C. R. Jansson* i Falun, *W. Bäckström, J. Nilsson* i Malmö och *F. T. Hamrin*.

Reservation

av herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *O. H. Waldén, J. A. Ingvarson, C. R. Jansson* i Falun och *J. Nilsson* i Malmö, vilka ansett, att punkt II. b) bort ur utskottets förslag utgå samt att i följd härav anslagets slutsumma, 5,270,446 kronor, måtte nedsättas med 500,000 kronor till 4,770,446 kronor.
